

SODOM VE GOMORRA

Prof. Dr. Arif AKMAN

Son zamanlarda Sovyet etnoloji bilgini M. M. Arrest, Tavratta korkunç akibetleri anlatılan Sodom ve Gomorra şehirlerinin dünyadan silinmesi üzerine yeni bir varsayım ortaya atmıştır. Bu varsayıma göre bu iki şehir ve ahalisini yok etmek üzere gökten inen ateş, bir nükleer patlamadan başka bir şey değildir. İşte Prof. Dr. Arif Akman bu yazısında bu tarihsel kentler hakkında bize ilginç bilgi vermektedir.

Sodom ve Gomorra kentleri eski çağlarda Filistin'de Lut Gölü'nün en alt ucunda bulunmakta idiler. Batı dillerinde "Ölü Deniz" diye adlandırılan ve Tevrat'ın da "Tuzgölü" diye sözünü ettiği Lut Gölü, doğanın çok garip bir çevresidir. Lut Gölü Akdeniz'in yüzeyinden yaklaşık 400 metre daha alçakta olup (1) gölün en derin yeri de 400 metre olduğu için, buna göre gölün tabanı Akdeniz'in yüzeyinden 800 metre alçaktadır. Oysa dünyada deniz yüzeyinden daha aşağıda olan çevrelerde alçaklık ancak 100 metre kadardır.

Lut Gölü'nün başka bir özelliği de suyundaki tuz yoğunluğunun çok yüksek olması ve tuz miktarının % 30 u bulmasıdır. Oysa öteki denizlerde tuz yoğunluğu ancak % 3.3-4 kadardır. Lut Gölü'nde tuz yoğunluğunun bu kadar yüksek olmasının nedeni, göle akan Şeria nehrinin, 190 kilometre uzunluğundaki yatağı boyunca sürüklediği kimyasal maddelerin, herhangi bir akıntısı olmayan ve 1292 kilometre karelik bir yüzeyi olan gölde; kızgın güneşin etkisiyle olan geniş buharlaşmadan ileri gelmektedir.

O kadar ki, tuzun çok yoğun olmasından dolayı göle giren bir kimsenin suya batması ve yüzme bilmeyenlerin boğulması olasılığı yoktur. Sanki yüzme yeleği takmış gibi su insanı suyun yüzünde tutar. Hatta, İsraililerin Roma egemenliğine karşı başkaldırmaları üzerine İ. S. 70 yılında Kudüs'ü çeviren Titus —ki sonradan Roma İmparatoru olmuştur— çevirme sırasında ölüme mahkûm ettiği bir kaç esiri zincirlere vurdurarak Lut Gölü'ne attırmış, fakat mahkûmlar boğulmayarak su yüzünde kalmışlardır. Esirlerin bir kaç kez göle atılıp, sanki mantar gibi suyun yüzünde kaldıklarını gören Titus, olayın etkisi

altında kalarak mahkûmları bağışlayıp öldürmekten vazgeçmiştir.

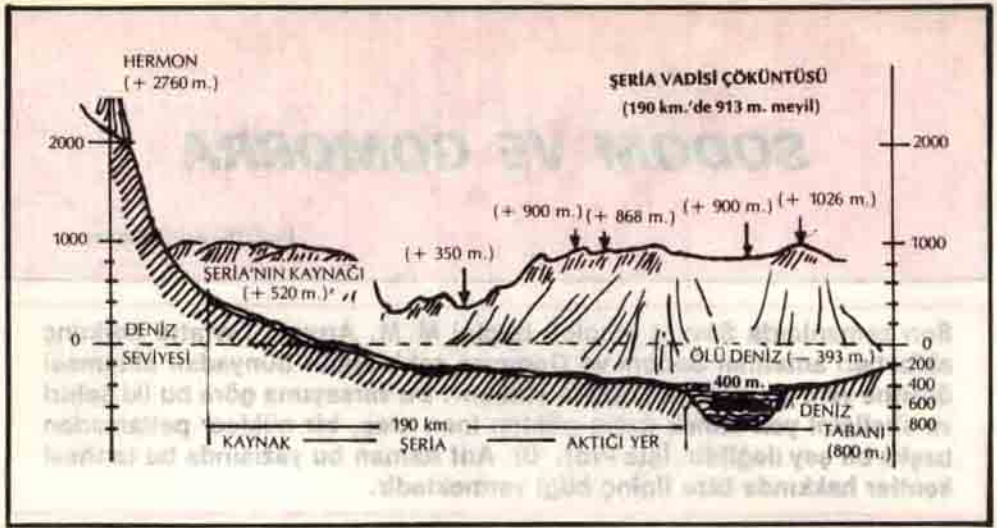
Lut Gölü'ndeki madensel tuzların büyük bir kısmı sodyum klorür, yani mutfak tuzu olmakla birlikte aynı zamanda magnezyum klorür —potasyum klorür, kalsiyum klorür ve magnezyum bromür de bulunmaktadır. Yahudiler bugün Lut Gölü'nden geniş ölçüde mutfak tuzu ve potasa (potasyum karbonat) üretmektedirler.

Lut Gölü'ne batı dillerinde "Ölü Deniz" denmesinin nedeni, gölde balık ya da yosun ve alg gibi herhangi bir canlının ürememesinden ileri gelmektedir. Hatta Araplar gölün üzerinden uçan kuşların öteki kıyıya ulaşmadan düşüp öldüklerini söylerler. Bu da her halde gölden çıkan zehirli gazlardan ileri gelse gerektir.

Sodom ve Gomorra'nın yer yüzünden silinmesi olayına gelince; Tevrat bu felâketi şöyle anlatmaktadır (2) :

"23. Lut, Zoar'a geldiği zaman güneş doğmuştu. 24. Bu sırada Tanrı, Sodom ve Gomorra üzerine kükürt ve ateş yağdırdı. 25. ve şehri ve bütün çevreyi ve şehirlerin bütün sakinlerini ve yeryüzünde bütün bitenleri yok etti. 26. Lut'un karısı arkasına bakınca tuz sütunu oldu."

Sodom ve Gomorra şehirlerinin halkı Tevrat'a göre son derece zevk, safe, fuhuş düşkünü imişler ve bu bakımdan büyük ün yapmışlar, Tanrı'yı da tanımaz olmuşlar (3). Bundan dolayı Tanrı bu şehirlerin halkını korkunç bir şekilde cezalandırıp yok etmiş ve şehirler de yeryüzünden silinip gitmiştir. Tevrat'ın anlattığı bu korkunç olay, çağlar boyunca zihinleri işgal etmiş ve Tanrı'ya inanmayıp sefahat ve günah içinde yüzenlere bu olay örnek olarak gösterilmiştir.

Şekil: 1 - Şeria Nehrinin Yatağı.

Tevrat'ın söz konusu ettiği bu olay bundan 4000 yıl önce, yani İ. Ö. 2000 yıllarının başlarında ve tahminlere göre İ. Ö. 1900 yıllarında olmuştur. Alman yazarı Werner Keller, arkeolojik ve jeolojik araştırma ve incelemelere dayanarak bu iki kentin yer yüzünden silinişini "Tevrat Gerçekten Haklı İmiş" diye çevireceğimiz yapıtında (1) geniş bir biçimde açıklayıp anlatmaktadır. Çok geniş ilgi gören ve geçenlerde ölen Keller'in bu yapıtının son baskısı 1978 yılında yapılmış olup bu yapıt 22 dile çevrilmiş ve o tarihe kadar da 6 milyon nüsha satılmıştır!

Şurasını belirtmek gerekir ki, Tevrat'taki hikâye diye sanılan bir çok olayların, Werner Keller'in de saptadığı gibi gerçek ve Tevrat'ın en eski bir tarih kitabı olduğu son zamanlarda bilim çevrelerinde kabul edilmektedir (3).

Keller'in açıklamalarına göre, Amerikan arkeolog ve jeologlarının yaptıkları geniş araştırma ve kazılarında, Tevrat'ta yer yüzünden silinişleri anlatılan Sodom ve Gomorra şehirlerinin yerleri, yine Tevrat'ta Siddim Vadisi denilen ve Lut Gölü'nün en alt ucunda bulunan çevredir. Vaktiyle buralarda büyük ve geniş yerleşmelerin bulunduğu kazılardan anlaşılmıştır. Bugün burasının adı, Tevrat'ta da geçtiği gibi Zoar'dır.

Araştırmacılar, buralarda yaptıkları kazılarda büyük umutlarla Sodom ve Gomorra'nın yerlerinin de bulunacağını sanmışlarsa da düş kırıklığına uğramışlardır ve bundan sonra da bu şehirlerinin yerlerinin bulunabileceği artık söz konusu değildir, zira, aşağıda açıklandığı gibi, bu şehirler yerin derinliklerine gömülmüşlerdir.

Bu büyük felâkete neden olan korkunç doğa olayını ve bu felâketten önce burasının jeolojik durumunu Keller şöyle anlatmaktadır (1):

Lut Gölünün doğu kısmında bir yarımada oluşturan dil gibi bir kısım gölün içine uzamıştır. Bu kısma Araplar El lisan, yani dil adını vermişlerdir. Burada suyun tabanında, âdetâ gölü ikiye bölen ve fakat görülmeyen keskin bir dirsek uzamaktadır. Bu yarım adanın sağında taban 400 metre derin olduğu halde, sol tarafı şaşılacak kadar sığdır. Son senelerde yapılan ölçmelerden burasının derinliğinin ancak 15-20 metre kadar olduğu anlaşılmıştır. Kayıkla Lut Gölü'nün bu alt ucunda gezildiği zaman, güneş ışınları da suya uygun bir biçimde yansıyor, insan şaşılacak bir görünüm ile karşılaşır. Şöyle ki, kıyından biraz ötede suyun içinde orman ağaçlarının belirdiği görülür. Bunlar da gölün son derece yoğun olan tuzlarının konserve ettiği ağaçlardır.

Derinlerde yeşil renkte görülen ağaç gövdeleleriyle ağaç artıklarının çok eski olması gerekir. Bir zamanlar bu ağaçların yaprakları yeşillendiği ve çiçek açtıkları zaman herhalde Lut da buralarda sürülerini otlatmış olacaktır! Lut Gölü'nün bu garip dili bir zamanlar Siddim Vadisi idi.

Sodom ve Gomorra'nın uğradığı felâketin nedeni, jeologların gözlemlerinden anlaşılmaktadır. Amerikan jeologları ilk olarak Şeria nehri yatağının neden dolayı çok dik olduğunu açıklamışlardır. Gerçekten Şeria nehrinin yatağını oluşturan 190 kilometrelik bir mesafede, Şeria 190 metrelik bir meyille düşüş yapmaktadır (Şekil-1). Bu durum ve Lut Gölü'nün de deniz

yüzeyinden 400 metre alçak olması, büyük bir jeolojik olayın burada kendini göstermesinden ileri gelmiştir.

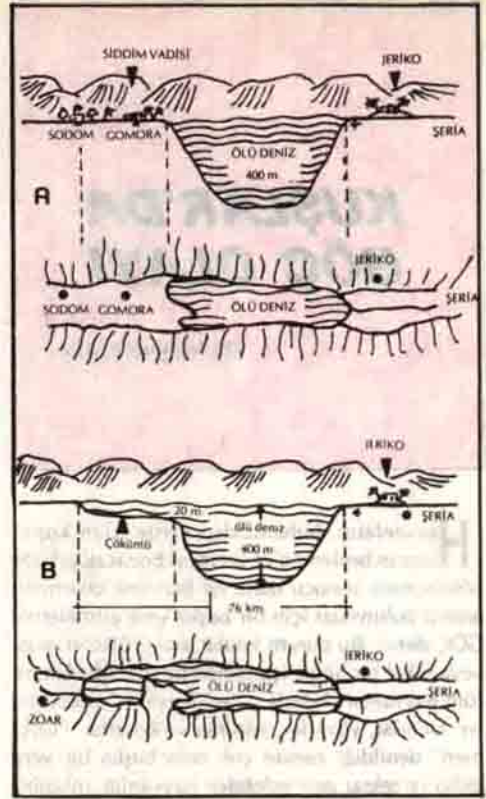
Şeria nehri vadisi ile Lut Gölü'nün durumu da küremizin bu bölgesinden geçen bir yarık ya da çatlığın ancak bir parçasından ibarettir. Küre kabuğunda bu çatlığın durumu ve uzunluğu son zamanlarda saptanmış bulunmaktadır.

Bu çatlak Toros dağlarının eteklerinden başlayıp güneye doğru Lut Gölü'nün güney kıyısından ve Araba Çölü üzerinden Akaba Körfezine uzayıp oradan da Kızıl Denizi'ni geçerek Afrika'da son bulmaktadır. Bu uzun çöküntünün uzayıp gittiği yerlerde kuvvetli yanardağı hareketlerinin bulunmuş olduğu anlaşılmaktadır. Şöyle ki, İsrail'deki Galilea dağlarında, Ürdün'ün yüksek yayla kısımlarında, Akaba Körfezi vb. yerlerde siyah bazalt ve lavlar bulunmaktadır.

Bu bölgede birgün kendini göstermiş olan muazzam bir çökmede, herhalde patlamalar, yıldırımlar, yangınlar ve doğal gazlarla birlikte korkunç bir deprem olmuş ve Siddim Vadisi ile birlikte Sodom ve Gomorra kentleri de yerin derinliklerine gömülmüşlerdir (Şekil - 2). Bu deprem sırasında yer kabuğunun çatlayıp çöküşü, kabuğun altında uyuyan volkanlara serbest yol vermiştir. Şeria'nın yukarı vadisinde bugün de sönmüş kraterlere rastlamakta olup buralarda kireç katmanları üzerinde geniş lav kitleleri ve bazalt katmanları yer almıştır.

İlginç bir nokta da şudur ki, Tevrat'ta depremden söz edilmediği halde Ahmed Cevdet Paşa Kısas-ı Enbiya (4), yani Peygamberler Tarihi'nde depremi söz konusu etmiştir. Ahmed Cevdet paşa aynen şöyle demektedir: "Hazreti İbrahim'in kardeşi Haran oğlu Lût, ki onunla birlikte Babil'den Şam tarafına geçmişti, Sodom cihetine gönderilmişti. Buranın ahali ise kâfir ve fasik idiler. Hareketleri yolsuzdu ve hiç bir kavmin yapmadığı fuhuşları yaparlardı. Lût onları doğru yola çağırırdı, dinlemediler, çok nasihat etti, kabul etmediler. Cenab-ı Hak onların başına taş yağdırdı ve deprem ile köylerinin altını üstüne getirdi. Hepsini mahvetti. Yalnız Lût ev halkı ile geceleyin içlerinden çıkıp kurtuldu."

İşte Sodom ve Gomorra şehirleriyle çevresi, böyle büyük bir doğa hareketinin kurbanı olmuş

**Şekil: 2 - A. Felâketten önce
B. Felâketten sonra.**

ve günümüzden yaklaşık 4000 yıl önce kendini gösteren bu büyük felâket sonucunda Sodom ve Gomorra kentleri tam anlamı ile yerin dibine batmışlardır.

- (1) Keller, Werner 1978, Und die Bibel hat doch recht. Rowohlt Verlag, Hamburg.
- (2) Die Bibel 1974, Das erste Buch Moses 19. Württembergische Bibelanstalt, Stuttgart.
- (3) Bamm, Peter 1972, Frühe Stätte der Christenheit. Knaur Verlag, München.
- (4) Ahmet Cevdet Paşa 1972, Kısas-ı Enbiya, 1. Cilt, Millî Eğitim Basımevi, İstanbul.

Müziğin sihri, geçmişimizin diliyle özdeştir.

Friedrich NIETZSCHE